

Öğretmen Adaylarının Denetim, Denetmen ve Denetlenen Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları

ZÜLFÜ DEMİRTAŞ

Fırat Üniversitesi

GÖKHAN KAHVECİ

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Gönderim Tarihi:5.12.2014

Kabul Tarihi:8.5.2015

Öz: Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının denetim, denetmen ve denetlenen kavramlarına ilişkin algılarını, metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, bir üniversitesinin Eğitim Fakültesinin Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği programlarının 4. sınıflarında öğrenimlerine devam eden öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarına “Denetim... gibidir. Çünkü... Denetmen... gibidir. Çünkü... ve Denetlenen... gibidir. Çünkü... sorularının yazılı olduğu bir görüşme formu dağıtılmıştır. Bu şekilde her öğretmen adayının denetim, denetmen ve denetlenen kavramlarına ilişkin birer metafor üretmesi beklenmiştir. Araştırma sonucunda Öğretmen adaylarının denetim, denetmen ve denetlenen kavramlarına ilişkin ürettikleri metafor ifadeleri incelendiğinde, bu metaforların ortak özellikleri bakımından farklı kavramsal kategoriler altında toplanabildiği görülmüştür. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının zihinlerindeki denetim, denetmen ve denetlenen algılarının genellikle olumsuz yönde olduğu görülmüştür.

 Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, denetim, denetmen, denetlenen, metafor

Teacher Candidates' Metaphoric Perception of Concepts Related to Supervision, Supervisor and Supervised

Abstract: The purpose of this study is to reveal teacher candidates' perception of supervision, supervisor and supervised concepts through metaphors. The study group of this research is teacher candidates who are still senior students a university, Faculty of Education, Department of Primary School Teaching, Social Sciences Teaching, Primary School Mathematics Teaching and Science Teaching Departments. As a tool of data collection, this study handed out interview forms to the teacher candidates and questions such as “Supervision is like ... Because..., Supervisor is like... Because ... and Supervised is like ... Because...”. Thus, each teacher candidate was expected to create a metaphor about concepts of supervision, supervisor and supervised. As a result of the study, the metaphors created by teacher candidates about the concepts of supervision, supervisor and supervised are reviewed and it is concluded that these metaphors might be grouped under different categories in terms of their common characteristics. The results of this study have concluded that the concepts of supervision, supervisor and supervised generally have negative connotations for teacher candidates.

 Keywords: Teacher candidate, supervision, supervisor, supervised, metaphor

 Atf için/cite as:

Demirtaş, Z., & Kahveci, G. (2015). Öğretmen adaylarının denetim, denetmen ve denetlenen kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama [Journal of Education and Humanities: Theory and Practice]*, 6 (11), 23-58.

Belirli amaçlara ulaşmak amacıyla kurulan örgütlerin, amaçlara ulaşma düzeyini belirlemek için denetime yer verilmektedir. Denetim kavramının birçok tanımı bulunmaktadır. Yapılan tanımlarda denetimin değişik yönlerine vurgu yapılmaktadır. Eğitim sisteminde denetim için, kontrol, inceleme, soruşturma, irşat, muayene ve murakabe kavramları kullanılmaktadır. Bir görevin yolunda gidip gitmediğini anlamak için yapılan araştırma; kamu yararına davranışı kontrol etme süreci; örgütlerde kabul edilen amaçlar doğrultusunda, belirlenen kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci şeklinde denetimin farklı tanımları bulunmaktadır (Aydın, 2005; Bursalıoğlu, 2000; Oğuz, Yılmaz ve Taşdan, 2007; Türk Dil Kurumu [TDK], 2005). Denetim, örgütlerin otomatik düzenleyicisi olarak işlev görerek onların dinamik kalmasını sağlar. Yani, bir örgütün denetim sistemi, genel sistem içinde bir alt sistem olup, örgütün süreçsel şekilde yetki yapısını tamamlar. Denetim süreci iyi işlemediğinde, bu süreçsel yapı eksik kalır. Burada eksik işleyen süreç, sistemin genelini etkileyecek kadar güçlüdür. Denetim, bir örgütün işleyen sürecini geliştirmede ve amacına ulaşmasında önemli bir paya sahiptir. (Gündüz, 2012a). Sistemlerin alt sistemleri ile uyum sağlanması için rehberlik ve denetimin yapılması zorunludur (Taymaz, 2011). Glanz'a (2005) göre denetim işbirliği, birlikte karar alma ile eğitim ve öğretimi destekleyen bir programın hazırlanma sürecini içermektedir. Denetim durum saptama, değerlendirme, düzeltme ve geliştirmeden oluşan çembersel bir eylemdir. Durum saptama ve değerlendirme, denetimin asıl amacı olan düzeltme ve geliştirmenin birer aracı durumundadırlar (Gökçe, 1994).

Denetimle örgütün genel bir görünümü çıkarılır, değerlendirme ile bu sonucun amaçlara uygunluğu test edilir ve rehberlik çalışmasıyla da varsa hatalardan nasıl dönüleceği, daha doğru işlerin nasıl yapılacağı belirlenir. Sonuçta, denetim ve rehberlik hizmetlerinin etkili kullanıldığı durumlarda örgüt güçlenir ve gelişir (Gündüz, 2012a). Ekinci ve Karakuş (2011) kurumların denetlenmesinin eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin tümünü kapsadığını belirtmektedirler. Bunun yanında kurumlar denetlenirken, yöneticiler, öğretmenler ve diğer personelin de denetiminin yapılmasının esas olduğunu; bu kapsamda rehberlik yapılarak mesleki yardım ve iş başında yetiştirme hizmetlerinin verildiğini vurgulamaktadırlar. Eğitim örgütlerinde yapılan denetimin temel amacı, okuldaki eğitimsel yaşam kalitesini arttırmaktır (Bostancı, Bulut ve Özbey, 2011). Bunun yanında, eğitim denetimi, yapılan uygulamaların geri bildirimlerini alma, mevcut durumu ortaya koyabilme, gelişim açısından gerekli düzenlemeleri ve yönlendirmeleri yapabilme, uygun

ortamların oluşturulmasına katkı sağlayabilme açılarından da önem taşımaktadır (Özmen ve Yasan, 2007). Köklü, Büyüköztürk ve Çokluk (1999) eğitim sisteminin geliştirilmesi ve yenileştirilmesi için öncelikle sistemin aksayan yönleri hakkında sağlıklı bilgilerin alınmasına ve uygulayıcı olarak öğretmen ve yöneticilere etkin bir rehberlik yapacak denetim sistemine ihtiyaç olduğunu belirtmektedir.

Denetim sürecinde önemli bir yer tutan ve sürecin iyi işlenmesini sağlayan kişiler ise denetmenlerdir. Millî Eğitim Bakanlığı günümüze kadar denetmen kavramı için farklı düzenlemeler yapmıştır. Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı 2010 yılında “İlköğretim Müfettişi” kavramı yerine “Eğitim Müfettişi”, 2012 yılında ise “İl Eğitim Denetmeni” kavramını kullanmaya başlamıştır. Bunun yanında 2012 yılında Bakanlık Teftiş Kurulundaki “Bakanlık müfettişleri” Denetçi; Eğitim Müfettişleri ise Denetmen olarak isim değişikliğine uğramıştır. Son olarak 22.02.2014 tarihli Kanun Hükmünde Kararname ile Denetmen yerine Maarif Müfettişi kavramının kullanılması kararlaştırılmıştır. Yapılan bu araştırmada ise araştırmanın gerçekleştirildiği dönem göz önüne alınarak Denetmen kavramının kullanılması uygun görülmüştür.

Denetmen, kurum denetimi ile kurumda çalışan bireyler arasındaki iletişimi sağlar. Ayrıca kurumdaki iş bölümünü, kurumun çevre ile olan ilişkilerini, kurumun karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların çözümlerini değerlendirir (Eroğul, 2012). Denetmenler eğitim sistemini doğrudan etkileyebilmeleri ve değerlendirmeleri nedeniyle eğitim kurumlarında önemli bir yer tutmaktadır (Aküzüm ve Özmen, 2013). Döş ve Kayran’a (2013) göre ise denetmen, eğitim öğretim sürecini bir üst noktaya ulaştırmak için bir basamak görevi görmektedir. Denetmenlerin görevlerini yerine getirirken üstlenmesi gerektiği bazı roller vardır. Bunlar; yöneticilik, liderlik, öğreticilik, rehberlik, araştırma ve soruşturmadır (Taymaz, 2011). Erdem ve Eroğul’a (2012) göre denetmenler, eğitim sistemindeki yeniliklerin yerleşmesinde ve eğitimde bulunan aksaklıkların giderilmesinde önemli bir yere sahiptirler. Bundan dolayı denetmenlerden çağdaş denetim yaklaşımlarını benimsemeleri, yönetim ve liderlik anlayışlarının gerektirdiği unsurlara sahip olması beklenmektedir. Bunun yanında Gündüz (2012b) denetmenlerin çalışmalarında işin gereklerini yerine getirirken, insan ilişkilerini de göz ardı etmemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Denetmenin; öğretmenin yaptığı çalışmalarını değerlendiren, olumlu ve olumsuz yönlerinin tespit edilmesini sağlayan ve onu iş başında yetiştiren bir konumda olduğu söylenebilir (İnal, 2008).

Denetim sürecinde öğretmenler denetlenen konumunda bulunmaktadırlar. Öğretmenler denetimi kendilerini kontrol eden bir mekanizma olarak algıladıklarında denetim zamanında eksikliklerini belirleme ve tamamlama ihtiyacı duymaktadırlar. Ancak denetimi yol gösterici veya rehberlik olarak algıladıklarında eğitim-öğretim yaşamı boyunca eksikliklerin olup olmadığını öğrenme ve bunları giderme davranışı içerisinde olmaktadır (Tekin ve Yılmaz, 2012). Denetim sırasında denetimi gerçekleştiren kişiler olarak maarif müfettişlerinin öğretmene karşı olumlu tutum ve davranışlar sergilemeleri ile öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmeleri, daha az kaygı ve stres yaşamalarıyla doğru orantılı olduğu söylenebilir. Gündüz (2012b) maarif müfettişinin her durumda öğretmenin yanında bulunduğunu, kendisi ile aynı amacı gerçekleştirmeye çalıştığını sezdirmesi gerektiğini, bu şekilde oluşacak karşılıklı güven duygusunun denetimin daha sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesini sağlayacağını belirtmektedir. Aslanargun, Kılıç ve Eriş'e (2013) göre maarif müfettişi ile denetlenen arasındaki iletişimin çift yönlü, gelişimsel ve rehberlik merkezli olması okullardaki eğitim ve öğretimin niteliğini arttırmaktadır. Bunun yanında öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu rehberlik hizmetlerinin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi hem maarif müfettişlerinin bilgi düzeyi ve davranışları ile hem de öğretmenlerde oluşan maarif müfettişi algısı ile yakından ilgilidir.

Günümüzde yapılan araştırmalarda metaforlar birer veri toplama tekniği olarak kullanılmaktadır. Sosyal bilimlerin farklı disiplinlerinde metaforlar üzerine veya metaforları kullanarak yapılan çalışmalar son yıllarda oldukça artmıştır. Metaforlar üzerinde yapılan çalışmalardaki artışta bu olgunun, bireylerin dünyalarını anlamlandırma ve yapılandırılmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme aracı olmasının etkisi büyüktür (Arslan ve Bayrakçı, 2006). Metafor en basit haliyle dolaylı anlatım olarak düşünülebilir. "Bir yerden bir yere taşımak" anlamına gelen Yunanca *metapherein* kelimesinden türemiştir (Kararırmak ve Güloğlu, 2012).

Metaforlar, kişinin soyut bir kavramı anlama ve açıklamada kullanabileceği zihinsel bir araç olarak belirtilmektedir (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006). Metafor ilk kez 1980'de Lakoff ve Johnson'ın yaptığı çalışmalarında geliştirilmiştir. (Beşkardeş, 2007). İlgili alan yazında metafor sadece bir söz figürü değil aynı zamanda bir düşünce figürü olarak tanımlanmaktadır. Metaforlar, bireylerin kendi dünyalarını çözümlmelerine ve oluşturmalarına yönelik güçlü bir zihinsel

modelleme mekanizmasıdır. Metafor daha çok gerçek ve yaşantının, kişide nasıl yorumlandığının anlaşılması için kullanılmaktadır (Güven ve Güven, 2009). Kişiler gerek kendi duygu ve düşüncelerini gerekse karşısındakinin duygu ve düşüncelerini betimlerken sıklıkla metaforlara başvurur (Geçit ve Gencer, 2011). Bu durum bireylerin hayat görüşlerinin belirlenmesinde ve olayları algılayışının ortaya çıkarılmasında önemlidir (Şahin ve Baturay, 2013). Metafor, felsefenin kendi içerisinden ürettiği düşünce doğrultusunda kavramın keskin şiddetinin “gerçekçi” bir aracına dönüşme rolünü gerçekleştiren bir kavramdır (Yılmaz, 2007).

Metaforlar canlı cansız, soyut somut olabileceği gibi olumlu ve olumsuz da olabilmektedir. Bilgi toplama ve sorgulama aracı da olabilen metaforlar, aynı zamanda yeterince anlaşılmamış konuların daha kolay anlaşılmasını sağlamaktadır (Semerci, 2007). Bir kavrama ilişkin algılarımızı şekillendiren tanımlamalardan bir kısmının metaforlar olduğu söylenebilir. Bazen kelimelerin yetmediği yerde veya anlatımın kuvvetlendirilmesi gerektirilen bir durumda metaforlar önemli bir iletişim aracı olmaktadır (Döş, 2010). Töremen ve Döş (2009) ise metaforları sosyal bir gerçeği ifade etmek için kullanılan dilsel araçlar olarak tanımlamaktadır.

İlgili alan yazına bakıldığında; eğitimdeki temel kavramlar üzerine yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Özellikle öğretmen adayları ve öğretmenlerin öğretmen, öğrenci, okul, öğretim gibi temel kavramlara ilişkin zihinsel modelleri belirlenmeye çalışılmıştır (Nalçacı ve Bektaş, 2012; Tatar ve Murat, 2011). Bunun yanında öğretmen adaylarının değer (Dilmaç, Bozgeyikli ve Çıkılı, 2008), demokrasi (Gömleksiz, Kan ve Öner 2012), öğretim üyesi (Tortop, 2013) ve Türkçe (Pilav ve Elkatmış, 2013) kavramlarına ilişkin algılarını belirlemeye çalışan çalışmalar da bulunmaktadır. Ancak öğretmen adaylarının denetime, denetmene ve denetlenene yönelik algılarını inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan önce denetime, denetmenlere ve denetlenene ilişkin bakış açılarının belirlenmesinin bu anlamda ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, öğretmen adaylarının denetime, denetmene ve denetlenene ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemeye çalışmaktır. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Öğretmen adaylarının denetim kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının denetmen kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar nelerdir?
3. Öğretmen adaylarının denetlenen kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar nelerdir?
4. Öğretmen adaylarının denetim, denetmen ve denetlenen kavramlarına ilişkin ürettikleri metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma modellerinden olgubilim modeli çerçevesinde tasarlanmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2008) göre olgubilim modeli, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir bakış açısı anlayışına sahip olmadığımız olgulara odaklanmakta; bize tümüyle yabancı olmayan bunun yanında da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturmaktadır. Bu araştırmada da katılımcıların denetim, denetmen ve denetlenen kavramlarına ilişkin algıları bu model çerçevesinde belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken, öğretmen adaylarının *Okul Uygulamaları* dersini almaları ölçüt olarak kabul edilmiştir. Bu doğrultuda amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmalarda gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, nesnelere veya durumlardan oluşabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler örnekleme alınır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Bu bilgiler ışığında araştırmanın çalışma grubunu, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesinin Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği programlarında öğrenimlerine devam eden ve *Okul Uygulamaları* dersini alan dördüncü sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ilişkin bilgiler tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.*Katılımcıların Cinsiyet ve Öğrenim Gördükleri Program Değişkenlerine Göre Dağılımı*

Cinsiyet	n	Yüzde (%)
Kadın	158	59.4
Erkek	108	40.6
Toplam	266	100
Program		
Sınıf Öğretmenliği	90	33.8
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	53	19.9
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	59	22.2
Fen Bilgisi Öğretmenliği	64	24.1
Toplam	266	100

Tablo 1’deki verilere bakıldığında araştırmaya 158’i (%59.4) kadın, 108’i (%40.6) erkek olmak üzere toplam 266 öğretmen adayının katıldığı görülmektedir. Bunun yanında katılımcıların 90’nının (%33.8) sınıf öğretmenliği, 53’ünün (%19.9) sosyal bilgiler öğretmenliği, 59’unun (%22.2) ilköğretim matematik öğretmenliği ve 64’ünün (%24.1) fen bilgisi öğretmenliği programlarında öğrenimlerine devam ettiği anlaşılmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracının hazırlanması aşamasında metaforların birer veri toplama aracı olarak kullanıldığı araştırmalar (Aydın, 2010; Aydoğdu, 2008; Bakioğlu ve Banoğlu, 2013; Boyacı, 2009; Cerit, 2008; Çelikten, 2006; Ersoy ve Türkkkan, 2009; Güven ve Güven, 2009; Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç, 2011; Öztürk, 2007; Saban, 2008, 2009; Ünal, Yıldırım ve Çelik, 2010) incelenmiştir. Bu araştırmada ise yukarıda değinilen araştırmalar göz önünde bulundurularak katılımcıların *Denetim*, *Denetmen* ve *Denetlenen* kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için katılımcılardan;

Denetim.....gibidir. Çünkü.....

Denetmen.....gibidir. Çünkü.....

Denetlenen.....gibidir. Çünkü.....

cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Bu amaç doğrultusunda katılımcılara yukarıdaki cümlelerin yazılı olduğu boş bir kâğıt verilmiştir. Katılımcılardan bu ifadeleri kullanarak düşüncelerini sadece bir metaforla ifade etmeleri istenmiştir. Katılımcılara *Denetim*, *Denetmen* ve *Denetlenen* kavramlarına ilişkin kendi metaforlarını yazmaları için yaklaşık 30 dakikalık bir süre verilmiştir. Katılımcıların yazdığı bu ifadeler, araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bu araştırmada, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde *içerik analizi* tekniği kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2008) göre içerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır. Gülbahar ve Alper (2009) içerik analizinin, verileri tanımlama ve verilerin içinde bulunan saklı gerçeklerin ortaya çıkarılması olduğunu belirtmektedirler. Bunun yanında Büyüköztürk, vd. (2012) içerik analizinin metin veya metinlerden oluşan bir yapının içindeki belli kelimelerin veya kavramların varlığını belirlemeye yönelik yapıldığını vurgulamaktadırlar. Hsieh ve Shannon'a (2005) göre içerik analizinde katılımcılardan doğrudan bilgi elde edilmekte ve bu bilgiler ile teorik çerçeve kapsamında kategoriler oluşturulmaktadır.

Katılımcıların *Denetim, Denetmen ve Denetlenen* kavramlarına yönelik geliştirdikleri metaforların analizi ve yorumlanması beş aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar şunlardır (Saban, 2009; Yıldırım ve Şimşek, 2008): (1) Adlandırma Aşaması, (2) Eleme ve Arıtma Aşaması, (3) Derleme ve Kategori Geliştirme Aşaması, (4) Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması ve (5) Verileri Bilgisayar Ortamına Aktarma Aşaması.

Adlandırma Aşaması

Bu aşamada öncelikle araştırmaya katılan öğretmen adayları tarafından üretilen metaforların alfabetik sıraya göre geçici bir listesi yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda katılımcıların ifadelerinde, metaforların belirgin bir şekilde dile getirilip getirilmediğine bakılmıştır. Her katılımcının sunduğu kâğıtta dile getirilen metaforlar kodlanıp (örneğin, *Güneş, Gardiyan, Hâkim, Cellât, vb.*), herhangi bir metaforun ifade edilmediği kâğıtlar işaretlenmiştir. Bunun yanında araştırmada verilen doğrudan alıntı örneklerinde K; katılımcıyı ifade ederken, Sayı (*Örneğin; 12*) kaçınıcı katılımcının ifadesinin olduğunu göstermektedir. Ayrıca katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin bilgiler de sunulmaktadır.

Eleme ve Arıtma Aşaması

Bu aşamada "içerik analizi" tekniği kullanılarak her metafor, parçalara ayrıştırılmış ve diğer metaforlarla olan benzerlikleri veya ortak özellikleri bakımından analiz edilmiştir. Bu amaç için katılımcıların yazdıkları metaforlar tekrar okunup gözden geçirilerek, her metafor (a) metaforun konusu, (b) metaforun kaynağı ve (c) metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki ilişki bakımından analiz edilmiştir. Bütün

katılımcılar geçerli metaforlar üretmemişlerdir. “Zayıf yapılı metafor” olarak ifade edilen; herhangi bir metafor kaynağını içermeyen kağıtlar, herhangi bir gerekçenin sunulmadığı kağıtlar, birden fazla kategoriye ait özellikleri içeren metaforlar ve mantıksız veya denetim, denetmen ve denetlenen kavramlarının daha iyi anlaşılmasına herhangi bir katkısı olmayan metaforlar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Yukarıda bahsedilen gerekçelerden ötürü katılımcılar tarafından ifade edilen metaforlardan *Denetim* kavramı için 13’ü, *Denetmen* kavramı için 24’ü ve *Denetlenen* kavramı için 26’sı araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Katılımcıların zayıf yapılı metaforları içeren kâğıtlarının ayıklanmasından sonra, toplam *Denetim* kavramı için 207; *Denetmen* kavramı için 170 ve *Denetlenen* kavramı için 161 adet geçerli metafor elde edilmiştir. Bu aşamada, metaforlar tekrar alfabetik sıraya göre dizilmiş ve ham veriler ikinci kez gözden geçirilerek her metaforu temsil eden katılımcı ifadelerinden birer *örnek metafor ifadesi* seçilmiştir. Böylece, metaforların her biri için, onu en iyi temsil ettiği varsayılan örnek metafor ifadelerinin derlenmesiyle birlikte bir “*örnek metafor listesi*” oluşturulmuştur. Bu liste, iki temel amaca yönelik olarak derlenmiştir: (a) metaforların belli bir kategori altında toplanmasında bir başvuru kaynağı olarak kullanmak ve (b) bu araştırmanın veri analiz sürecini ve yorumlarını geçerli kılmak.

Derleme ve Kategori Geliştirme Aşaması

Bu aşamada, temel olarak katılımcılar tarafından üretilen metaforlar, *Denetim*, *Denetmen* ve *Denetlenen* kavramlarına ilişkin sahip oldukları ortak özellikler bakımından incelenmiştir. Bu işlem esnasında özellikle oluşturulan “metafor listeleri” dikkate alınarak, katılımcılar tarafından üretilen her metafor *Denetim*, *Denetmen* ve *Denetlenen* kavramlarına ilişkin sahip olduğu bakış açısına göre belli bir tema ile ilişkilendirilerek, *Denetim* için dokuz; *Denetmen* için sekiz ve *Denetlenen* için toplam sekiz farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler; *Denetim* için; *Cezalandırma*, *Kontrol*, *Ölçülü ve Gerekli*, *Sistemli*, *Düzeltilme*, *Değerlendirme*, *Durum Tespiti*, *Beklenmeyen ve Yararsız*, *Denetmen* için; *Otoriter Olan*, *Yetiştiren*, *Cezalandıran*, *Değerlendiren*, *Gözlemci*, *Açık Arayan*, *Beklenmeyen ve Soruşturan*, *Denetlenen* için; *Görev İnsanı*, *Ezilen*, *Hesap Veren*, *Yönetilen*, *Endişeli*, *Oyuncu*, *Düzeltilen* ve *Gözlenen* şeklindedir.

Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması

Geçerlik ve güvenilirlik, araştırma sonuçlarının inandırıcılığını sağlamak için kullanılan en önemli iki ölçüttür (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmanın geçerliliğini sağlamada iki önemli süreç gerçekleştirilmiştir. (a) Veri analiz süreci detaylı bir şekilde açıklanmıştır. (b) Bulguların işlenmesinde ve yorumlanmasında katılımcıların kendi kaleme aldıkları metafor imgeleri, temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için, araştırmada ulaşılan kavramsal kategoriler altında verilen metaforların, söz konusu bir kavramsal kategoriye temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapan bir öğretim üyesine (eğitim bilimleri alanında) her kavram için (Denetim, Denetmen ve Denetlenen) iki liste verilmiştir: Bunlar; (a) metaforun alfabetik sıraya göre dizili olduğu bir liste, (b) kavramsal kategorinin adlarını ve özelliklerini içeren bir liste. Uzmardan bu iki listeyi kullanarak birinci listedeki örnek metaforları, ikinci listedeki kavramsal kategoriyle (hiçbir metafor dışarıda bırakmayacak şekilde) eşleştirmesi istenmiştir. Daha sonra, uzmanın yaptığı eşleştirmeler araştırmacının kendi kategorileriyle karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği, Miles ve Huberman'ın (1994) formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) kullanılarak hesaplanmıştır. Yapılan nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda istenilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Aydın, 2010; Saban, 2008, 2009). Bu araştırmaya özgü olarak gerçekleştirilen güvenilirlik çalışmasında *Denetim* kavramı için %90; *Denetmen* kavramı için %92 ve *Denetlenen* kavramı için %91 oranında bir uzlaşma (güvenirlik) sağlanmıştır. Güvenirlik çalışması kapsamında görüşüne başvurulmuş uzman, *Denetim* kavramı için 22; *Denetmen* kavramı için 14 ve *Denetlenen* kavramı için 15 metaforu araştırmacının yaptığına göre farklı bir kategoriye yerleştirerek ilişkilendirmiştir. Bu durumda, "Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı" formülü dikkate alınarak *Denetim için; Güvenirlik = 207 / (207+22) = 0.90; Denetmen için; Güvenirlik = 170 / (170+14) = 0.92 ve Denetlenen için; Güvenirlik = 161 / (161+15) = 0.91* olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar, araştırmada istenilen güvenilirlik düzeyine ulaşıldığını göstermektedir.

Verilerin Bilgisayar Ortamına Aktarılması

Toplam 538 adet metaforun belirlenmesinden ve bu metaforların oluşturduğu kavramsal kategorilerin geliştirilmesinden sonra, bütün veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bu işlemten sonra, metaforları ve kategorileri temsil eden katılımcı sayılarının (n) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular yorumlanarak aşağıda sunulmuştur.

Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında katılımcıların, denetim, denetmen ve denetlenen kavramlarına yönelik geliştirdikleri metaforlara ilişkin bulgular sunulmuştur.

Denetim Kavramına İlişkin Üretilen Metaforlar

Katılımcıların denetim kavramına ilişkin ürettikleri metafor ifadeleri incelendiğinde bu metaforların ortak özellikleri bakımından dokuz adet farklı kavramsal kategori altında toplanabildiği görülmüştür. Bu kategoriler; *Cezalandırma*, *Kontrol*, *Zorunluluk*, *Sistemli*, *Düzeltilme*, *Değerlendirme*, *Durum Tespiti*, *Baskın* ve *Gereksizlik* şeklindedir. Aşağıda bu kategorilere ve bu kategorileri temsil ettiği düşünülen metaforlara ilişkin bilgiler sunulmuştur. Bununla birlikte katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Katılımcıların denetim kavramına ilişkin olarak geliştirdiği metaforlar ve metafor adetleri, bu metaforlardan oluşturulan kavramsal kategoriler ve bu kategorilere ait frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2.

Denetim Kavramına Yönelik Geliştirilen Metaforlardan Oluşturulan Kategorilerin Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerleri

Kategori	Metafor Adı (f)	Frekans (f)	Yüzde (%)	Metafor Adedi
Cezalandırma	Bilgisayar Programı (1), Check Up (1), Dürbün (1), Güneş (1), İnce Kenarlı Mercek (1), Kamera (1), Kapı (1), Merdiven (1), Meyve Toplama (1), Mikroskop (1), Muayene (1), Radar (1), Rapor (1), Sokak Lambası (1), Tiyatro (1), Av (1), Avlanmak (1), Baba (1), Bakteri (1), Baskı (1), Cezaevi (1), Çerçeve (1), Dar Ayakkabı (1), Dar Elbise (1), Dava Denizde (1), Boğmak (1), Eziyet (1), Gözaltında Tutmak (1), Göz Hapsi (1), Hapis (1), Hayat (1), İğne (1), İşkence (1), Karakol Sorgusu (1), Kelepeç (1), Korku (2), Mahkeme (2), Mayın (1), Öcü (1), Polis (1), Saksı (1), Sevilmeyen Yemek (1), Zindan (1), Sınav (2), Silah (1), Taş (1), Tuz (1), Yasa (1), Yılan (1), Zincir (1), Sıkı Yönetim (4)	42	16.6	36
Kontrol	Aile (1), Aile Kuralları (1), Anne (2), Askeriye (1), Aşk (1), Baba (3), Beyin (1), Devlet (3), Disiplin (1), Dünya (1), Dürüm (1), Ebeveyn (1), Gümrük (1), Hapis (1), Hapishane (1), Hükümet (1), Kalem (1), Kalıp (1), Kanun (1), Kural (2), Medya (1), Müdür (1), Orkestra Yönetimi (1), Öğretmen (1), Polis (1), Saat (1), Savcı (1), Sevgili (1), Su Kabı (1), Uzaktan Kumanda (1), Vicdan (3), Zaman (1)	41	16.2	32
Zorunluluk	Aile (1), Akort (1), Anayasa (1), Anket (1), Bahar (1), Beyin (1), Çay (1), Çaydanlık (1), Dalga (1), Eğitim (2), Güneş (1), Hava (1), Hayat (4) İşleyen Makine (1), Kalp (1), Kapı (1), Kaynak (1), Köprü (1), Makine Yağı (1), Metabolizma (1), Oksijen (1), Para (1), Sağlık (2), Sınav (2), Su (1), Şeker (2) Toprak (1), Trafik Polisi (1), Tuz (2), Yemek (1), Yemek Yemek (1)	39	15.4	31
Sistemli	Ağaç (1), Aile (2), Aileler arası İlişki (1), Askeriye (3), Bahçe (1), Çarklar (1), Deniz (1), Dere Yatağı (1), Düzenek (1), Ekoloji (1), Fabrika (2), Futbol Maçı (1), Futbol Sahası (1), Gurur (1), İş Yeri (1), Kan (1), Kışla (2), Makine (1), Ordu (1), Orkestra (2), Oyun (1), Plan (1), Sınır Sistemi (1), Sistem (1), Tiyatro (1), Yemek Yapmak (1), Zincir (1)	33	13.0	27
Düzeltilme	Anne (1), Antivirüs Programı (2), Aşı (1), Balans (1), Belediye (1), Beyin (1), Boşluk Doldurma (1), Boya (1), Çay (1), Çerçeve (1), Deterjan (1), Doktor (2), Fener (1), Fidan (1), İlaç (1), Kap (1), Öğretim (1), Öğretmen (1), Program (1), Rehber (1), Silgi (2), Su (1), Tadilat (1), Tamir (1), Temizlik (1), Yağmur (2) Zabıt (1)	31	12.3	27
Değerlendirme	Adalet (1), Alishveriş (2), Anayasa (1), Antivirüs Programı (1), Ateş (1), Check Up (1), Elek (1), Eleştiri (1), Filtre (2), Göz Altında Olmak (1), Kurallar Yığını (1), Mahkeme (1), Muayene (1), Öğretmen (1), Sayıştay (1), Sınav (6), Süzgeç (2), Teftiş (1), Vicdan (1), Yargılamak (1), Yoklama (1)	29	11.4	21
Durum Tespiti	Bilgisayar Programı (1), Check Up (1), Dürbün (1), Güneş (2), Tribündeki Seyirci (1), Kamera (1), Kapı (1), Merdiven (1), Meyve Toplama (1), Mikroskop (2), Muayene (1), Radar (2) Rapor (1), Sokak Lambası (1), Tiyatro (1), İnce Kenarlı Mercek (1)	19	7.4	16
Baskın	Alarm (2), Aniden Çalan Zil (1), Deprem (2), Dünya (1), Fare (1), Fırtına (1), Hava Durumu (1), Maç (1), Operasyon (1), Piyasa (1), Sürpriz (1), Şimşek (1)	14	5.4	12
Gereksizlik	Gereksiz (2), Oyun (1), Tahtadaki Yazı (1), Yalan (1), Zorbalık (1)	6	2.3	5
Toplam		253	100	207

Tablo 2'ye bakıldığında *Cezalandırma* kategorisinin ($f=42$; %16.6) katılımcılar tarafından en fazla metaforun ifade edildiği kategori olduğu görülmektedir. Bu kategoriyi üretilen metafor sayısına göre sırasıyla *Kontrol* ($f=41$; %16.2), *Zorunluluk* ($f=39$; %15.4), *Sistemli* ($f=33$; %13.0), *Düzeltilme* ($f=31$; %12.3), *Değerlendirme* ($f=29$; %11.4), *Durum Tespiti* ($f=19$; %7.4), *Baskın* ($f=14$; %5.4) ve *Gereksizlik* ($f=6$; %2.3) kategorileri izlenmektedir. Yukarıda bahsedilen kategoriler, bu kategorilerin hangi metaforlardan oluşturulduğu ve metaforlara ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Kategori 1: Cezalandırma Olarak Denetim

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetimi *Cezalandırma* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Korku, Mahkeme, Sınav ve Sıkı Yönetim*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetim korku gibidir. Çünkü insanda hep bir tedirginlik oluşturur (K34, Kadın).

Denetim mahkeme gibidir. Çünkü bireylerin yanlış davranışlarını cezalandırır ve bu tür davranışlara izin vermez (K10, Erkek).

Denetim sınav gibidir. Çünkü insanı strese sokar (K223, Kadın)

Denetim sıkı yönetim gibidir. Çünkü her şey, her davranış sıkı bir şekilde denetlenir. Sürekli emirler yağar, yapılması zorunludur. Eğer yapılmazsa ceza uygulaması vardır (K20, Erkek)

Kategori 2: Kontrol Olarak Denetim

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetimi *Kontrol* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Anne, Baba, Devlet, Kural ve Vicdan*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetim anne gibidir. Çünkü her zaman her şeyi bilir. Önsezileri kuvvetlidir. Her zaman odak noktasıdır. Her şey annenin onay ve kontrolünden geçer (K197, Kadın).

Denetim baba gibidir. Çünkü babalar çocuklarını her zaman denetler ve kontrol eder. Disiplinli olması için elinden geleni yapar (K264, Kadın).

Denetim devlet gibidir. Çünkü insanı her davranışı ile denetler. Her şey devletin kontrolü altında gerçekleşir (K136, Erkek).

Denetim kural gibidir. Çünkü süreç kurallar ile kontrol edilir (K78, Erkek).

Denetim vicdan gibidir. Çünkü insanı hep kontrol altında tutar (K31, Erkek).

Kategori 3: Zorunluluk Olarak Denetim

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetimi *Zorunluluk* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Eğitim, Hayat, Sağlık, Sınav, Şeker ve Tuz*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetim eğitim gibidir. Çünkü hayatımızda hep vardır ve olmalıdır (K116, Kadın).

Denetim hayat gibidir. Çünkü insanlar için hayatları ne kadar önemli ise, hayatın devamlılığı için de denetim o kadar önemli ve gereklidir (K203, Erkek).

Denetim sağlık gibidir. Çünkü sağlıkta bozulmalar ve aksamalar olursa, tüm sistem çöker. Her insan için başta sağlık gereklidir (K97, Erkek).

Denetim sınav gibidir. Çünkü başarının ve başarısızlığın belirlenmesi için yapılmalıdır (K97, Erkek).

Denetim şeker gibidir. Çünkü hayattan tat almamız için gereklidir (K215, Kadın).

Denetim tuz gibidir. Çünkü her şey için belirli ölçüde gereklidir (K157, Kadın).

Kategori 4: Sistemli Olarak Denetim

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetimi *Sistemli* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Aile, Askeriye, Fabrika, Kışla ve Orkestra*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetim aile gibidir. Çünkü kendine has kuralları vardır. Bir sistem gibi işler (K37, Kadın).

Denetim askeriye gibidir. Çünkü işler sistemli ve düzenli bir şekilde yürütülür (K95, Erkek).

Denetim fabrika gibidir. Çünkü işler belirli kurallara bağlı olarak sistemli bir şekilde idare edilir (K235, Kadın).

Denetim kışla gibidir. Çünkü kışladaki işler tam bir disiplin ve sistem içerisinde gerçekleştirilir (K186, Erkek).

Denetim orkestra gibidir. Çünkü orkestranın her parçası bir bütünlük ve uyum içinde hareket ederek sistemli bir şekilde ilerler (K173, Kadın).

Kategori 5: Düzeltme Olarak Denetim

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetimi *Düzeltilme* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Antivirüs Programı, Doktor, Silgi ve Yağmur*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetim antivirüs programı gibidir. Çünkü içimizdeki kötülükleri temizler (K251, Erkek).

Denetim doktor gibidir. Çünkü problemleri olan durumları tedavi eder ve aksilikleri düzeltir (K5, Kadın).

Denetim silgi gibidir. Çünkü yanlışları siler (K6, Kadın).

Denetim yağmur gibidir. Çünkü kirleri ve olumsuzlukları götürür. Geriye düzenli, temiz ve ferah bir ortam bırakır (K261, Kadın).

Kategori 6: Değerlendirme Olarak Denetim

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetimi *Değerlendirme* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Alışveriş, Filtre, Sınav ve Süzgeç*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetim alışveriş gibidir. Çünkü düzenin bozulup bozulmadığını karşılıklı olarak belirleyen sistemdir (K152, Erkek).

Denetim filtre gibidir. Çünkü ayırım yaparak doğruları ortaya çıkarır (K254, Kadın).

Denetim sınav gibidir. Çünkü öğrencilerin başarısını yoklar ve başarısızlıkları açığa çıkarır (K259, Kadın).

Denetim süzgeç gibidir. Çünkü bir durumdaki olmaması gereken faktörleri ayırıştırır (K255, Erkek).

Kategori 7: Durum Tespiti Olarak Denetim

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetimi *Durum Tespiti* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Güneş, Mikroskop ve Radar*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetim güneş gibidir. Çünkü tüm etrafı görebilir, gözlemleyebilir ve geldiğinde her şeyi gün yüzüne çıkarır (K48, Kadın).

Denetim mikroskop gibidir. Çünkü bütün ayrıntıları görür (K6, Erkek).

Denetim radar gibidir. Çünkü çevredeki düzensiz durumları belirler (K1, Kadın).

Kategori 8: Baskın Olarak Denetim

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetimi *Baskın* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Alarm ve Deprem*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetim alarm gibidir. Çünkü bizi aniden uyarır ve uyandırır (K54, Kadın).

Denetim deprem gibidir. Çünkü beklenilmeyen anlarda gelip, insanları zor duruma düşürebilir (K67, Erkek).

Kategori 9: Gereksizlik Olarak Denetim

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetimi *Gereksizlik* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*gereksiz*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetim gereksiz gibidir. Çünkü insan sorumluluklarının farkında ise denetime gerek yoktur (K83, Erkek).

Denetmen Kavramına İlişkin Üretilen Metaforlar

Katılımcıların denetmen kavramına ilişkin ürettikleri metafor ifadeleri incelendiğinde bu metaforların ortak özellikleri bakımından sekiz adet farklı kavramsal kategori altında toplanabildiği görülmüştür. Bu kategoriler; *Otorite, Yetiştirici, Cezalandırıcı, Değerlendirici, Gözlemci,*

Açık Arayan, Baskın ve Soruşturan şeklindedir. Aşağıda bu kategorilere ve bu kategorileri temsil ettiği düşünülen metaforlara ilişkin bilgiler sunulmuştur. Bununla birlikte katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Katılımcıların denetmen kavramına ilişkin olarak geliştirdiği metaforlar ve metafor adetleri, bu metaforlardan oluşturulan kavramsal kategoriler ve bu kategorilere ait frekans (*f*) ve yüzde (%) değerleri tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.

Denetmen Kavramına Yönelik Geliştirilen Metaforlardan Oluşturulan Kategorilerin Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerleri

Kategori	Metafor Adı (f)	Frekans (f)	Yüzde (%)	Metafor Adedi
Otorite	Anne (3), Asker (1), Aşçı (1), Baş (1), Baba (12), Başbakan (1), Başkan (1), Beyin (1), Bulut (1), Demir (2), Duvar (1), Ebeveyn (6), Emekli Albay (1), Erkek(1), Gardiyan (3), General (1), Gümrük Görevlisi (1), Güvenlik Görevlisi (1), Hakem (1), Hâkim (1), Kanun Koyucu (1), Karabulut (1), Kaynana (1), Kelepçe (1), Komutan (5) Kukla (1), Kural (1), Müdür (1), Orkestra Şefi (2), Otorite (1), Öğretmen (1), Patron (2), Polis (1), Redkit (1), Sabit Mekanizma (1), Şirket Yöneticisi (1), Taş (1), Trafo (1), Vali (1), Yönetici (1), Zabıta Amiri (1), Zincir (1)	67	27.8	41
Yetiştirici	Anne (5), Antibiyotik (1), Antrenör (1), Arı (1), Baba (2), Bahçe (1), Sahibi (1), Böbrek (1), Çiftçi (1), Deprem (1), Doktor (3), Ebeveyn (2), El Feneri (1), Film Yönetmeni (1), Güneş (2), Işık Kaynağı (1), İlaç (1), Karaciğer (1), Öğüt veren (1), Rehber (4), Sakı Tabağı (1), Silgi (2), Şeker (2), Tabela (1), Tamirci (3), Teknik Direktör (2), Temizlikçi (1), Vicdan (1)	45	18.7	28
Cezalandırıcı	Ateş (3), Azrail (2), Baskıcı (1), Cellat (3), Dolu (1), Gardiyan (5), Gece (1), Hitler (1), İğne (1), Kabus (1), Karabasan (1), Katil (1), Kaynana (1), Kış (1), Komutan (1), Korkutucu (3), Mafya (2), Öcü (1), Polis (1), Radar (1), Tatsız Yemek (1), Toplum Baskısı (1), Üvey Anne (1), Virüs (1), Yemekten Sonraki Tuz (1), Zabıta (1), Zehir (1)	39	15.7	27
Değerlendirici	Avrupa Birliği (1), Ayna (1), Beyin (1), Doktor (3) Dönüt Veren (1), Eleştirmen (2), Hakem (2), Hâkim (4) Kahve İçen (1), Kasap (1), Kontrol Mühendisi (1), Kural Uygulayıcı (1), Müdür (1), Müşteri (1), O an (1), Orkestra Şefi (1), Ölçme Aracı (1), Ressam (1), Seyirci (1), Sınav (1), Teknik Direktör (1), Tilki (1), Trafik Polisi (1), Virüs Programı (2) Vücut (1), Yargıç (1), Zabıta (3)	36	14.8	28
Gözlemci	Avcı (1), Ayna (1), Check Up (1), Dedektif (1), Görümce (1), Gözcü (2), Kamera (1), Kayıt Cihazı (1), Mikroskop (2), Müdür (2), Seyirci (1), Şeytan (1), Trafik Polisi (1)	16	6.7	13
Açık Arayan	Akbaba (1), Anne (1), Avcı (2), Cingöz (1), Dev Aynası (1), Ebe (1), Eleştirmen (2), Kartal (1), Kaynana (1), Patron (2), Tümsek Ayna (1), Yargıç (1)	15	6.3	12
Baskın	Alarm (1), Azrail (1), Bekçi (1), Deprem (1), Fırtına (1), Hava (1), Hayalet (1), Her an Açılan Kapı (1), Işın (1), Kurt (1), Mikrop (1), Sel (1), Yıldırım (1)	13	5.4	13
Soruşturan	Dedektif (1), Filozof (1), Gazeteci (1), Hakim (3), Sevgili (1), Sorgu Melekleri (2), Yargıç (1), Yönetmen (1)	11	4.6	8
Toplam		242	100	170

Tablo 3'e bakıldığında *Otorite* kategorisinin ($f=67$; %27.8) katılımcılar tarafından en fazla metaforun ifade edildiği kategori olduğu görülmektedir. Bu kategoriyi üretilen metafor sayısına göre sırasıyla *Yetiştirici* ($f=45$; %18.7), *Cezalandırıcı* ($f=39$; %15.7), *Değerlendirici* ($f=36$; %14.8), *Gözlemci* ($f=16$; %6.7), *Açık Arayan* ($f=15$; %6.3), *Baskın* ($f=13$; %5.4) ve *Soruşturan* ($f=11$; %4.6) kategorileri izlemektedir. Yukarıda bahsedilen kategoriler, bu kategorilerin hangi metaforlardan oluşturulduğu ve metaforlara ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Kategori 1: Otorite Olarak Denetmen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetmeni *Otorite* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Anne, Baba, Demir, Ebeveyn, Gardiyan, Komutan, Orkestra Şefi ve Patron*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetmen anne gibidir. Çünkü sizi asla kendi halinize bırakmaz. Hayatınızın her alanına ve her şeye müdahale eder (K120, Kadın).

Denetmen baba gibidir. Çünkü evin içerisinde önemli bir konuma sahiptir. Evi idare eden, yönetimden ve evin her şeyinden sorumlu olan kişidir (K46, Kadın).

Denetmen demir gibidir. Çünkü kurduğu otorite ve bize yansıttığı etki korkutucu ve serttir (K19, Erkek).

Denetmen ebeveyn gibidir. Çünkü kendini her konuda sorumlu hisseder. Bütün her şey elindeymiş gibi bir ortam oluşturur (K65, Kadın).

Denetmen gardiyan gibidir. Çünkü sürekli tepemizde durur. Herkes ondan çekinir (K243, Kadın).

Denetmen komutan gibidir. Çünkü emir verir. Düzeni sağlamak için ciddi ve otoriter davranır (K151, Kadın).

Denetmen orkestra şefi gibidir. Çünkü ortamı düzenler ve bütünü oluşturan her parçanın uyumlu olarak yürütülmesini sağlar (K173, Erkek).

Denetmen komutan gibidir. Çünkü emir verir. Bütün otorite onun elindedir (K92, Kadın).

Kategori 2: Yetiştirici Olarak Denetmen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetmeni *Yetiştirici* biri olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Anne, Baba, Doktor, Ebeveyn, Güneş, Rehber, Silgi, Şeker, Tamirci ve Teknik Direktör*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetmen anne gibidir. Çünkü hatalarımızı gördüğünde bizi uyarır. Aksaklıkları belirleyerek, çözüm önerilerinde bulunur (K169, Kadın).

Denetmen baba gibidir. Çünkü hatalarımızı düzeltir. En iyisine ulaşabilmek için bizi yönlendirir (K218, Erkek).

Denetmen doktor gibidir. Çünkü hataları ve kusurları bulur. Bunları düzeltebilmek için de çareler üretir (K117, Kadın).

Denetmen ebeveyn gibidir. Çünkü bizim daha iyi olmamızı, daha iyiye ulaşmamızı ve kendimizi geliştirmemizde katkıda bulunurlar (K97, Erkek).

Denetmen güneş gibidir. Çünkü onun sayesinde bitkiler ihtiyaçlarını karşılayarak büyür ve gelişir (K177, Kadın).

Denetmen rehber gibidir. Çünkü eksikliklerimizi görmemizi sağlar. Nasıl davranacağımız hakkında bizi yol gösterir (K167, Kadın).

Denetmen silgi gibidir. Çünkü yanlış olan şeylerin silinip düzeltilmesini sağlar (K210, Erkek).

Denetmen şeker gibidir. Çünkü hayatımıza tat verir (K195, Kadın).

Denetmen tamirci gibidir. Çünkü eskijen ve aksayan parçaları onarır ve yeniler (K181, Erkek).

Denetmen teknik direktör gibidir. Çünkü futbolcunun performansını artırır (K170, Erkek).

Kategori 3: Cezalandırıcı Olarak Denetmen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetmeni *Cezalandırıcı* biri olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Ateş, Azrail, Cellat, Gardiyan, Korkutucu ve Mafya*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetmen ateş gibidir. Çünkü kendisine karşı çıkanı yakar (K102, Kadın).

Denetmen azrail gibidir. Çünkü can alıcı bir role sahiptir (K29, Kadın).

Denetmen cellat gibidir. Çünkü her an baş uçuracak durumdadır (K249, Erkek).

Denetmen gardiyan gibidir. Çünkü hatamız olursa hücre hapsi ile cezalandırır (K110, Erkek).

Denetmen korkutucu gibidir. Çünkü isimlerini duyunca denetlenenler çok kasılır. Benliklerini kaybederler (K231, Kadın).

Denetmen mafya gibidir. Çünkü suyuna gitmezsen kalemini kırar (K80, Erkek).

Kategori 4: Değerlendirici Olarak Denetmen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetmeni *Değerlendirici* biri olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Doktor, Eleştirmen, Hakem, Hakim, Virüs Programı ve Zabıta*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetmen doktor gibidir. Çünkü karşısındakinin sağlıklı olup olmadığını kontrol eder (K224, Kadın).

Denetmen eleştirmen gibidir. Çünkü eksiklikleri ve olumlu yönleri değerlendirir (K27, Erkek).

Denetmen hakem gibidir. Çünkü oyun içerisinde sporcuların davranışlarını değerlendirerek karar verir (K45, Erkek).

Denetmen hâkim gibidir. Çünkü olay ve durumlar karşısında herkese eşit ve adaletli davranarak değerlendirir (K94, Kadın).

Denetmen virüs programı gibidir. Çünkü bilgisayarların işleyişinde aksaklık olup olmadığını değerlendirir (K96, Erkek).

Denetmen zabıta gibidir. Çünkü eksik ve yanlış olan işleri, kural dışı olan durumları değerlendirip uyarır (K24, Erkek).

Kategori 5: Gözlemci Biri Olarak Denetmen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetmeni *Gözlemci* biri olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Gözcü*, *Mikroskop* ve *Müdür*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetmen gözcü gibidir. Çünkü neye bakacağını önceden belirler ve o amaçlar gözlemlerini yapar (K82, Kadın).

Denetmen mikroskop gibidir. Çünkü detaycıdır. En ince ayrıntıyı görecektir şekilde gözlem yapar (K34, Kadın).

Denetmen müdür gibidir. Çünkü öğretmenleri ve okulun durumunu gözler (K262, Kadın).

Kategori 6: Açık Arayan Biri Olarak Denetmen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetmeni *Açık Arayan* biri olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Avcı*, *Eleştirmen* ve *Patron*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetmen avcı gibidir. Çünkü avının açık vermesini bekler (K234, Kadın).

Denetmen eleştirmen gibidir. Çünkü sürekli açık arar ve eleştirir (K118, Kadın).

Denetmen patron gibidir. Çünkü çalışanlarının sürekli açıklarını arar (K26, Erkek).

Kategori 7: Baskın Yapan Biri Olarak Denetmen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetmeni *Beklenmeyen* biri olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Azrail* ve *Yıldırım*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetmen azrail gibidir. Çünkü ne zaman geleceği belli olmaz (K129, Erkek).

Denetmen yıldırım gibidir. Çünkü ne zaman ve nereye düşeceği belli değildir (K54, Kadın).

Kategori 8: Soruşturan Biri Olarak Denetmen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetmeni *Soruşturan* biri olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Hakim ve Sorgu Melekleri*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetmen hâkim gibidir. Çünkü yapılan her şeyi sorgular (K122, Erkek).

Denetmen sorgu melekleri gibidir. Çünkü her şeyi sorgulayarak ne yapip ettiğini ortaya koyar (K36, Kadın).

Denetlenen Kavramına İlişkin Üretilen Metaforlar

Katılımcıların denetlenen kavramına ilişkin ürettikleri metafor ifadeleri incelendiğinde bu metaforların ortak özellikleri bakımından sekiz adet farklı kavramsal kategori altında toplanabildiği görülmüştür. Bu kategoriler; *Görev İnsanı, Ezilen, Hesap Veren, Yönetilen, Endişeli, Oyuncu, Düzeltilen ve Gözlenen* şeklindedir. Aşağıda bu kategorilere ve bu kategorileri temsil ettiği düşünülen metaforlara ilişkin bilgiler sunulmuştur. Bununla birlikte katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Katılımcıların denetlenen kavramına ilişkin olarak geliştirdiği metaforlar ve metafor adetleri, bu metaforlardan oluşturulan kavramsal kategoriler ve bu kategorilere ait frekans (*f*) ve yüzde (%) değerleri tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

Denetlenen Kavramına Yönelik Geliştirilen Metaforlardan Oluşturulan Kategorilerin Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerleri

Kategori	Metafor Adı (f)	Frekans (f)	Yüzde (%)	Metafor Adedi
Görev İnsanı	Abi (1), Ağaç (3), Ampul (1), Anne (1), Araç (1), Arı (1), Asker (2), Atardamar (1), Ay (1), Ayna (1), Bahçıvan (2), Beyin (1), Bilgisayar (1), Çiçek (1), Dalgakıran (1), Damar (1), Deniz (1), Derya (1), Dikkatli (1), Ev Hanımı (1), Fener Işığı (1), Futbolcu (1), Güneş (3), Harita (1), Işık (4), İnternet (1), Kalp (2), Kapıcı (1), Kaynak (2), Kılavuz (1), Kök (1), Kraliçe Arı (1), Kul (1), Kütüphane (1), Makine (2), Manav (1), Melek (1), Model (2), Mum (3) Organ (1), Öğrenci (1), Pusula (1), Sağlam Bina (1), Satıcı (1), Sporcu (1), Su (1), Şef (1), Şık Elbise (1), Temizlikçi (1), Toplum (1) Windows Sistemi (1), Yıldız (1)	68	28.2	52
Ezilen	Av (1), Ayakkabı (1), Bedevi (1), Buz (1), Çiçek (1), Çocuk (1), Esir (1), Fakir (1), Gelin (3), Günah Keçisi (2), Habere Konu Olan Kişi (1), İşçi (2), İşlemler (1), Kadın (1), Kafesteki Kuş (2), Kedi (1), Keklik (1), Köle (1), Kurbanlık Koyun (4), Mağdur (1), Mahkûm (5), Masum (1), Mazlum (1), Sanatçı (1), Sanık (2), Sefil (1), Suçlu (4), Temizlikçi (1), Yangın (1), Yaprak (1), Yemek (1), Yoksul (1), Zanlı (1)	49	20.3	33
Hesap Veren	Açık Adres (1), Asker (1), Çoban (1), Çocuk (4), Esnaf (1), Ev Sahibi (1), Futbolcu (1), İşçi (1), Kahve (1), Kitap (1), Kul (1), Mütteahhit (1), Nota (1), Oyuncu (1), Ödev (1), Öğrenci (5), Sanık (4), Sorumlu (2), Sürücü (1), Şoför (1), Türkiye (2), Yargılanan kişi (1)	34	14.1	22
Yönetilen	Asker (5), Bitki (1), Çocuk (12), Futbolcu (2), Hemşire (1), İşçi (2), Koyun (2), Kurban (1), Mahkûm (1), Millet (1), Öğrenci (1), Su (2), Şirket Çalışanı (1), Televizyon (1)	33	13.8	14
Endişeli	Asker (2), Av (2), Çocuk (3), Hasta (1), Kapıcı (1), Kedi (3), Kuş (1), Kuzu (3), Öğrenci (2)	19	7.9	9
Oyuncu	Artist (3), Buzdağı (1), Çocuk (3), Gelin (1), Hacı Yatmaz (1), Kaleci (1), Kedi (2), Kukla (1), Papağan (1), Resim (1)	15	6.2	10
Düzeltilen	Çevre (1), Çiçek (1), Çocuk (1), Dağmık Oda (1), Eşya (1), Harita (1), Hasta (1), Hücre (1), İnşaat (1), Öğrenci (1), Tırnak (1), Toprak (1), Vücut (2)	14	5.7	13
Gözlenen	Araba (1), Çocuk (1), Eser (1), Evlat (1), Fare (1), Gelin (1), Kobay (2), Öğrenci (1)	9	3.8	8
Toplam		240	100	161

Tablo 4'e bakıldığında *Görev İnsanı* kategorisinin ($f=68$; %28.2) katılımcılar tarafından en fazla metaforun ifade edildiği kategori olduğu görülmektedir. Bu kategoriye üretilen metafor sayısına göre sırasıyla *Ezilen* ($f=49$; %20.3), *Hesap Veren* ($f=34$; %14.1), *Yönetilen* ($f=33$; %13.8), *Endişeli* ($f=19$; %7.9), *Oyuncu* ($f=15$; %6.2), *Düzeltilen* ($f=14$; %5.7) ve *Gözlenen* ($f=9$; %3.8) kategorileri izlemektedir. Yukarıda bahsedilen kategoriler, bu kategorilerin hangi metaforlardan oluşturulduğu ve metaforlara ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Kategori 1: Görev İnsanı Olarak Denetlenen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetleneni *Görev İnsanı* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Ağaç, Asker, Bahçıvan, Güneş, Işık, Kalp, Kaynak, Makine, Model ve Mum*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetlenen ağaç gibidir. Çünkü hem kendini yenilemeli hem iyi meyveler vermelidir (K140, Kadın).

Denetlenen asker gibidir. Çünkü her an tetikte ve hazır olmalıdır (K99, Erkek).

Denetlenen bahçıvan gibidir. Çünkü bitkilere özenle bakmalı ve özveri ile yetiştirmelidir (K90, Kadın).

Denetlenen güneş gibidir. Çünkü çevresini aydınlatmalıdır (K167, Kadın).

Denetlenen ışık gibidir. Çünkü engin bilgileri ile her yere ışık saçmalıdır (K5, Kadın).

Denetlenen kalp gibidir. Çünkü her zaman çalışmalıdır. Kalp durursa hayat sona erer (K172, Erkek).

Denetlenen kaynak gibidir. Çünkü bilginin kaynağı olmalıdır (K130, Kadın).

Denetlenen makine gibidir. Çünkü görevini kusursuz ve layıkıyla yapmalıdır (K27, Erkek).

Denetlenen model gibidir. Çünkü her yaptığıyla örnek alınan biri olmalıdır (K, 47, Kadın).

Denetlenen mum gibidir. Çünkü karanlıkları aydınlatmalıdır (K128, Kadın).

Kategori 2: Ezilen Biri Olarak Denetlenen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetleneni *ezilen* biri olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Gelin, Günah Keçisi, İşçi, Kafesteki Kuş, Kurbanlık Koyun, Mahkûm, Sanık ve Suçlu*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetlenen gelin gibidir. Çünkü iyi de olsa kötü de olsa her zaman ezilen taraftır (K203, Kadın).

Denetlenen günah keçisi gibidir. Çünkü her şey üstüne kalır (K137, Kadın).

Denetlenen işçi gibidir. Çünkü patronu tarafından sürekli ezilen taraf olur (K26, Erkek).

Denetlenen kafesteki kuş gibidir. Çünkü özgürlüğü kısıtlanmıştır. Doğal davranışlarından mahrum bırakılandır (K39, Erkek).

Denetlenen kurbanlık koyun gibidir. Çünkü kurban edilmeyi bekleyendir (K256, Kadın).

Denetlenen mahkûm gibidir. Çünkü sınırlandırılan ve özgür hareket etmesi engellenen kişidir (K35, Kadın).

Denetlenen sanık gibidir. Çünkü suçlamalar altında ezilen kişidir (K79, Erkek).

Denetlenen suçlu gibidir. Çünkü sürekli kızılan ve azarlanan kişidir (K253 Kadın).

Kategori 3: Hesap Veren Biri Olarak Denetlenen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetleneni *Hesap Veren biri* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Çocuk, Öğrenci, Sanık, Sorumlu ve Türkiye*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetlenen çocuk gibidir. Çünkü yaptıklarından dolayı sürekli hesap verir (K64, Kadın).

Denetlenen öğrenci gibidir. Çünkü öğretmeni tarafından yoklanır ve hesap verir (K182, Erkek).

Denetlenen sanık gibidir. Çünkü hâkimin karşısında hesap verir (K142, Erkek).

Denetlenen sorumlu gibidir. Çünkü kendinden üst makamlarda bulunan kişilere hesap vermek ile sorumludur (K197, Kadın).

Denetlenen Türkiye gibidir. Çünkü Avrupa Birliğine girmek için sürekli hesap veren taraftır (K28, Kadın).

Kategori 4: Yönetilen Biri Olarak Denetlenen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetleneni *Yönetilen biri* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Asker, Çocuk, Futbolcu, İşçi, Koyun ve Su*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetlenen asker gibidir. Çünkü komutanlarının emirleri ile yönetilir (K95 Erkek).

Denetlenen çocuk gibidir. Çünkü ebeveynleri tarafından davranışları yönetilir (K148, Kadın).

Denetlenen futbolcu gibidir. Çünkü hakemin kurallarına uymak zorundadır (K209, Erkek).

Denetlenen işçi gibidir. Çünkü patronlarının yönetimi altında çalışırlar (K240, Kadın).

Denetlenen koyun gibidir. Çünkü başındaki çobanı dinler (K196, Erkek).

Denetlenen sü gibidir. Çünkü nereye yönlendirilirse o yöne doğru akar (K191, Kadın).

Kategori 5: Endişeli Biri Olarak Denetlenen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetleneni *Endişeli biri* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Asker, Av, Çocuk, Kedi, Kuzu ve Öğrenci*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetlenen asker gibidir. Çünkü her an düşman saldırıcağı gibi endişelenir (K21, Erkek).

Denetlenen av gibidir. Çünkü sürekli tehlike altındaymış gibi hisseder (K85, Erkek).

Denetlenen çocuk gibidir. Çünkü anne ve babasının kendisine kızmasından tedirgin olur (K198, Kadın).

Denetlenen kedi gibidir. Çünkü ürkek ve korkak davranır (K119, Kadın).

Denetlenen kuzu gibidir. Çünkü kurt tarafından av olmamak için her attığı adımda tedirgindir (K2, Erkek).

Denetlenen öğrenci gibidir. Çünkü öğretmeni tarafından her an sınav yapılacakmış gibi tedirgindir (K199, Kadın).

Kategori 6: Oyuncu Biri Olarak Denetlenen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetleneni *Oyuncu* biri olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Artist, Çocuk ve Kedi*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetlenen artist gibidir. Çünkü rol yapar. Gününü kurtarmaya çalışır (K101, Erkek).

Denetlenen çocuk gibidir. Çünkü yaptıkları ile anne ve babasının gözüne girmeye çalışır. Olmadığı biri gibi davranır (K56, Kadın).

Denetlenen kedi gibidir. Çünkü sahibine yaranmaya çalışır (K54, Kadın).

Kategori 7: Düzeltilen Biri Olarak Denetlenen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetleneni *Düzeltilen* biri olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Vücut*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetlenen vücut gibidir. Çünkü kusurları düzeltilmeye çalışılır (K87, Erkek).

Kategori 8: Gözlenen Biri Olarak Denetlenen

Bu kategori incelendiğinde; katılımcıların denetleneni *Görev İnsanı* olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar ürettikleri görülmektedir. Bunun yanında aşağıda birden fazla tekrar eden metaforları (*Kobay*) temsil eden ifadelerden örneklere yer verilmiştir.

Denetlenen kobay gibidir. Çünkü her şey onun üzerinde denenerek gözlemlenir (K230, Kadın).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın temel amacı öğretmen adaylarının denetim, denetlenen ve denetleyen kavramlarına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi olarak belirlenmiştir. Katılımcıların ürettikleri metaforlar incelendiğinde bunların çeşitli kategoriler altında toplanabildiği görülmüştür. Bununla birlikte araştırma kapsamında katılımcıların denetime, denetmene ve denetlenene ilişkin algılarını birçok farklı metaforla ortaya koydukları bulunmuştur.

Denetim kavramına ilişkin öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar dokuz adet farklı kavramsal kategori altında toplanmaktadır. Bu kategorilerden; *Cezalandırma* kategorisinin katılımcılar tarafından en fazla metaforun ifade edildiği kategori olduğu görülmüştür. Bu kategoriyi ifade edilen metafor sayısına göre sırasıyla; *Kontrol*, *Zorunluluk*, *Sistemli*, *Düzeltilme*, *Değerlendirme*, *Durum Tespiti*, *Baskın* ve *Gereksizlik* kategorileri izlemektedir. Değerlenen bu kategorilerin olumlu ve olumsuz olmak üzere iki yapıda toplanabileceği anlaşılmıştır.

Olumlu yapıdaki kategoriler (*Kontrol*, *Zorunluluk*, *Sistemli*, *Düzeltilme*, *Değerlendirme* ve *Durum Tespiti*) kapsamında katılımcıların denetim kavramını; insanların davranışlarını belirlenen kurallara göre kontrol eden, hayatın devamı için gerekli olan ve ölçülü yapılması gereken, sistemli ve düzenli bir şekilde yürütülen, eksiklikleri ve aksaklıkları belirleyip çözen ve var olan durumu tespit edip değerlendiren bir yapı olarak gördükleri belirlenmiştir. İlgili alan yazında bu sonuçları destekler nitelikte çeşitli açıklamaların yapıldığı görülmüştür. Bunlardan; Yıldırım (2001) denetimin bir yönetim süreci olduğunu, işgörenlerin neler yaptığının takip edilmesi, sürecin sistemli yürütülmesi ve amaca yönelik eylemlerin ne derecede gerçekleştiğinin bilinmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Demirkasımoğlu (2011) eğitim örgütlerinde denetimin, planlanan ve ulaşılan durum arasındaki farkın saptanması, amaçlara ne derecede ulaşıldığının belirlenmesi, kaynakların etkili bir şekilde kullanılıp kullanılmadığının ortaya çıkarılması açısından önem taşıdığını ifade etmektedir. Tekin ve Yılmaz'ın (2012) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin denetime ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğretmenler denetimi durum saptaması, değerlendirme ve geliştirme olarak algılamaktadırlar. Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında katılımcıların denetim kavramına ilişkin ifade ettikleri metaforlar ile ilgili literatürde yer alan denetim tanımlarının örtüştüğü söylenebilir.

Olumsuz yapıdaki kategoriler (*Cezalandırma*, *Baskın* ve *Gereksizlik*) kapsamında katılımcıların denetim kavramını çoğunlukla bir tür cezalandırma mekanizması olarak gördükleri anlaşılmıştır. Katılımcılar denetimi, tedirginlik ve strese neden olan, yanlış davranışlara izin vermeyen ve bunları cezalandıran, yapılması zorunlu olan ve yapılmadığı durumlarda yaptırımla sonuçlanan bir süreç olarak algılamaktadırlar. Nitekim Boydak Ozan ve Özdemir'in (2010) yaptıkları araştırmada, öğretmenlerin denetim kavramını naohş ve olumsuz duygular uyandıran, gerginlik, tedirginlik, telaş, heyecan ve strese neden olan bir faktör olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla katılımcıların zihinlerinde bulunan denetim kavramı ile görev yapan öğretmenlerin zihinlerindeki denetim kavramının benzer olduğu söylenebilir. Bunun yanında katılımcıların denetim kavramına yönelik ifade ettikleri metaforların *Baskın* ve *Gereksizlik* gibi olumsuz ifadeler içeren kategorilerde de toplandığı görülmüştür. Bu kategorilerde katılımcılar denetimi beklenmeyen anlarda gerçekleşen, insanları zor duruma düşüren ve gereksiz bir eylem olarak algıladıkları belirlenmiştir. Bu bağlamda, katılımcıların zihinlerindeki denetim algısının genelde olumsuz yönde olduğu anlaşılmaktadır.

Denetmen kavramına ilişkin katılımcıların ifade ettikleri metaforların toplam sekiz farklı kavramsal kategori altında toplanabildiği görülmüştür. Bu kategorilerden *Otorite* kategorisinin katılımcılar tarafından en fazla metaforun ifade edildiği kategori olduğu belirlenmiştir. Bu kategoriyi üretilen metafor sayısına göre sırasıyla *Yetiştirici*, *Cezalandırıcı*, *Değerlendirici*, *Gözlemci*, *Açık Arayan* ve *Baskın* kategorileri izlemiştir. Ayrıca en az metaforun üretildiği kategorinin ise *Soruşturan* olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bahsedilen bu kategorilerin olumlu ve olumsuz olmak üzere iki yapıda toplanabileceği anlaşılmıştır.

Olumlu yapıdaki kategoriler (*Yetiştirici*, *Değerlendirici*, *Gözlemci* ve *Soruşturan*) kapsamında katılımcıların denetmen kavramını; aksaklıkları belirleyerek çözüm önerilerinde bulunan, en iyisine ulaşmak için yönlendiren, gelişime yardımcı olan, eksiklerin görülmesini sağlayan ve bu eksikliklerin giderilmesi için çaba sarf eden biri olarak gördükleri belirlenmiştir. Bunun yanında katılımcılar denetmeni; olay ve durumlar karşısında herkese eşit mesafede davranarak değerlendirme yapan, işlerin yolunda gidip gitmediğini ve kural dışı olan durumları değerlendiren, neye bakacağını önceden belirleyerek ve o amaçla gözlemleyen, yapılan herşeyi soruşturarak açıklığa kavuşturan biri olarak görmektedirler. İlgili literatüre bakıldığında Erdem ve Eroğul'un (2012) yaptıkları araştırmada

öğretmenlerin denetmeni; müfredatın uygulanması sırasında karşılaşılan güçlükleri aşmada yardımcı olan, ölçme ve değerlendirmeyi objektif yapan, denetim sırasında gördükleri eksiklikleri belirten ve öğretmeni uyaran, samimi ve içten davranan, mesleki gelişim için öğretmeni teşvik eden biri olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu bulguların, yapılan bu araştırma sonuçları ile örtüştüğü söylenebilir. Bunun yanında ilgili literatürde çoğunlukla araştırma sonuçlarını desteklemeyen nitelikte çalışmalar yer almaktadır. Dağlı ve Akyıldız'ın (2009) yaptıkları araştırmada denetmenlerin, denetim zamanını önceden haber vermediği, değerlendirmelerde objektif davranmadığı ve öğretmeni tanımaya veya anlamaya çalışmadığı görülmüştür. Benzer olarak Karakuş ve Yasan'ın (2013) yaptıkları araştırmada denetmenlerin, öğretmenler tarafından yöneticilik, liderlik, rehberlik ve öğreticilik konusunda yetersiz şekilde algılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca denetmenlerin, rehberlik konusunda öğretmenler tarafından yeterli görülmediği (Koroğlu ve Oğuz 2011; Sabancı ve Şahin, 2007) iletişim becerilerinin düşük olduğu (Özgözü, 2008) yapılan araştırmalar ile belirlenmiştir. Bu bağlamda düşünüldüğünde öğretmenlerin zihinlerinde bulunan denetmen kavramının, mesleğe başladıktan sonra mesleğe başlamadan öncekine göre farklılık gösterdiği söylenebilir.

Olumsuz yapıdaki kategoriler (*Otorite, Cezalandırıcı, Açık Arayan ve Baskın*) kapsamında katılımcılar denetmeni çoğunlukla otoriter biri olarak algılamaktadırlar. Denetmen her şeye müdahale eden, otorite kurmaya çalışan ve kurduğu otorite ile denetlenenler üzerinde bir baskı oluşturan biri olarak görülmektedir. Bunun yanında denetmen; eksiklik gördüğünde ceza veren, kendilerine karşı çıkıldığında karşı çıkan cezalandıran biri olarak düşünülmektedir. Ayrıca denetlenenlerin denetmen ismini duyunca çok gerildiğini ve olmadığı biri gibi davrandığı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. İlgili literatür incelendiğinde bu konu ile ilgili Döş'ün (2010) yaptığı çalışmada aday öğretmenlerin denetmen kavramına yönelik metaforik algıları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre aday öğretmenlerin denetmenlere ilişkin olumlu bir yargıya sahip olduğu görülmüştür. Bu bulgunun yapılan bu araştırmanın sonuçları ile örtüşmediği söylenebilir. Öte yandan Töremen ve Döş'ün (2009) yaptığı çalışmada denetmenlerin öğretmenler tarafından pek de olumlu algılanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer olarak Kocabaş ve Özdemir'in (2010) yaptığı diğer bir çalışmada ise ortaöğretim öğrencilerinin denetmen kavramına ilişkin metaforik algıları incelenmiştir.

Araştırma sonucunda denetmenlerin güçlü bir imaja sahip oldukları ve bu gücü başka bir deyişle otoriteyi kullanarak sevgiden uzak bir şekilde denetimi gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Ateş (2007) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmenlerin denetmenler tarafından yeterince desteklenmediği ve görüş alış-verişinde bulunulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuçların yapılan bu çalışmanın sonuçları ile benzerlik gösterdiği ifade edilebilir.

Denetlenen kavramına ilişkin katılımcıların ifade ettikleri metaforların toplam sekiz farklı kavramsal kategori altında toplanabildiği görülmüştür. Bu kategorilerden *Görev İnsanı* kategorisinin katılımcılar tarafından en fazla metaforun ifade edildiği kategori olduğu belirlenmiştir. Bu kategoriye üretilen metafor sayısına göre sırasıyla *Ezilen*, *Hesap Veren*, *Yönetilen*, *Endişeli*, *Oyuncu*, *Düzeltilen* ve *Gözlenen* kategorileri izlemiştir. İfade edilen bu kategorilerin olumlu ve olumsuz olmak üzere iki yapıda toplanabileceği anlaşılmıştır.

Olumlu yapıdaki kategoriler (*Görev İnsanı* ve *Düzeltilen*) kapsamında katılımcıların denetlenen kavramını; kendini yenileyen, her an her duruma hazır olan, görevini kusursuz ve layıkıyla yapan, her zaman çalışması gereken, yanlış ve eksiklikleri düzeltilen şeklinde algıladıkları belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlara paralel olarak Chairoula (2011) denetlenenin, denetim sürecinde uygulamaları ve performansını geliştirmek için daha fazla bilgi edinmesi ve bu bilgisini eğitim alanında en iyi şekilde kullanması gerektiğini ifade etmektedir.

Olumsuz yapıdaki kategoriler (*Ezilen*, *Hesap Veren*, *Yönetilen*, *Endişeli*, *Oyuncu* ve *Gözlenen*) kapsamında katılımcılar denetleneni; denetmen tarafından sürekli ezilen, özgürlüğü kısıtlanan, sınırlandırılan, sürekli kızılan ve azarlanan, suçlamalar altında ezilen biri olarak görmektedirler. Bunun yanında denetlenin yaptıklarından ötürü hesap vermesi gerektiği ve emir-komuta zincirine uymasının zorunlu olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmektedir. Ayrıca katılımcılar, denetlenenin denetmenler karşısında tehlike altındaymış gibi hissederek endişeli olduğunu, günü kurtarmak için rol yaptığını ve denetmenler tarafından sürekli gözlem altında tutulduğunu belirtmektedirler. Bu duruma benzer olarak Döş (2010) denetlenenin denetlenmekten endişe duyduğunu, bu durumun ise denetimin kapsamının bilinmemesinden kaynaklandığını ifade etmektedir.

Yukarıda ifade edilen sonuçlar ışığında çeşitli öneriler getirilmiş ve bunlara aşağıda yer verilmiştir.

- Araştırma sonucunda, katılımcıların zihinlerinde denetimin ve denetmenlerin genellikle olumsuz şekilde algılandığı görülmüştür. Bu algının değişmesi için öğretmenlik programlarında denetimi ve denetmeni tanıtacak şekilde düzenlemeler yapılabilir.
- Denetmenler tarafından öğretmen adaylarına sürecin nasıl işlediği, nelere dikkat edildiği ve değerlendirmenin nasıl yapıldığı hakkında bilgilendirici toplantılar düzenlenebilir.
- Bu araştırma nitel bir çalışma olması bakımından elde edilen sonuçlar genellenememektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde nicel yöntemlerin kullanıldığı farklı araştırmalar yapılarak ulaşılabilecek benzer sonuçların genellenebilmesi sağlanabilir.
- Bu araştırma sadece öğretmen adaylarının denetime, denetmene ve denetlenene yönelik algıları ile sınırlıdır. Benzer çalışmalar eş zamanlı bir şekilde öğretmenler ile beraber yapılarak, öğretmen adayları ile öğretmenlerin belirtilen kavramlara yönelik algıları karşılaştırılabilir. Böylece algı farklılıkları daha açık bir şekilde ortaya çıkarılabilir.

Kaynaklar / References

- Aküziüm, C. ve Özmen, F. (2013). Eğitim denetmenlerinin rollerini gerçekleştirme yeterlikleri bir meta-sentez çalışması. *Ekev Akademi Dergisi*, 1 (1), 97-120.
- Arslan, M. M. ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim öğretimi açısından incelenmesi. *Millî Eğitim*, 171, 100-107.
- Aslanargun, E., Kılıç, A. ve Eriş, M. (2013). Eğitim denetmenlerine yönelik öğretmen bakış açısını belirleme ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21 (4), 1419-1430.
- Ateş, F. (2007). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin denetim sürecinden beklentileri ve bunların gerçekleşme düzeyleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Aydın, F. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10 (3), 1293-1322.
- Aydın, İ. (2005). *Öğretimde denetim*. Ankara: Pegem A.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

- Bakioğlu, A. ve Banoğlu, K. (2013). Öğretmenlikte kariyer basamakları uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin metaforlar ve sosyal ağ analizi yöntemiyle incelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 37, 28-55.
- Beşkardeş, S. (2007). *Üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrencilerin yabancı dil (İngilizce) öğretiminde metafor sisteminin uygulanması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Bostancı, A. B., Bulut, M. Ş. ve Özbey, H. (2011). Öğretmen denetiminde sanatsal denetim yaklaşımının uygulamasına yönelik öğretmen ve denetmen görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 238-254.
- Boyacı, A. (2009). İlköğretim okulu öğretmenlerinin eğitim planlaması süreçlerine yönelik kullandıkları metaforlar. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 111-123.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Chairoula, P. (2011). *Eğitim denetimi Türkiye-Yunanistan-Bulgaristan Örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 269-283.
- Dağlı, A. ve Akyıldız, S. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin görüşlerine göre ilköğretim denetmenlerinin etik davranışları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 27-38.
- Demirkasimoğlu, N. (2011). Türk eğitim sisteminde bir alt sistem olan denetim sisteminin seçilmiş bazı ülkelerin denetim sistemleri ile karşılaştırılması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (23), 23-48.
- Dilmaç, B., Bozgeyikli, H. ve Çıkılı, Y. (2008). Öğretmen adaylarının değer algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6 (16), 69-91.
- Döş, İ. (2010). Aday öğretmenlerin müfettişlik kavramına ilişkin metaforik algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (3), 607-629.
- Döş, İ. ve Cömert, M. (2012). Öğretmen denetiminde çoklu zekâ kuramı. *Turkish Journal of Education*, 1 (1), 38-51.
- Döş, İ. ve Kayran, M. (2013). İl eğitim denetmenlerinin rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin müdür yetkili öğretmen görüşleri. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1), 87-103.
- Ekinci, A. ve Karakuş, M. (2011) İlköğretim okullarında müfettişlerce yapılan rehberlik ve denetim çalışmalarının işlevselliği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11 (4), 1849-1867.

- Erdem, A. R. ve Eroğul, M. G. (2012). Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlikleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 97-109.
- Eroğul, M. G. (2012). *Eğitim müfettişlerince yapılan ders denetimlerinin sınıf öğretmeni tarafından değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Ersoy, A. ve Türkkın, B. (2009). İlköğretim öğrencilerinin resimlerinde internet algısı. *İlköğretim Online*, 8 (1), 57-73.
- Geçit, Y. ve Gençer, G. (2011). Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Rize Üniversitesi Örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 1-19.
- Glanz, J. (2005). Action research as instructional supervision: Suggestions for principals. *NASSP Bulletin*, 89 (643), 17-27.
- Gökçe, F. (1994). Eğitimde denetimin amaç ve ilkeleri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 73-78.
- Gömlüksiz, M. N., Kan, A. Ü. ve Öner, Ü. (2012). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bir değer olarak demokrasi kavramına ilişkin metaforik algıları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 10 (24), 79-100.
- Gülbahar, Y. ve Alper, A. (2009). Öğretim teknolojileri alanında yapılan araştırmalar konusunda bir içerik analizi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42 (2), 93-111.
- Gündüz, Y. (2012a). Eğitim örgütlerinde denetimin gerekliliği: Kuramsal bir çalışma, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34, 1-6.
- Gündüz, Y. (2012b). İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim müfettişlerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2), 1-23.
- Güven, B. ve Güven, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde metafor oluşturma becerilerine ilişkin nicel bir inceleme. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 503-512.
- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş. ve Dalgıç, G. (2011). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları: Metafor analizi örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 97-121.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15 (9), 1277-1288.
- İnal, A. (2008). *İlköğretim okullarında yapılan denetimlerde müfettişlerin tutum ve davranışlarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kararımak, Ö. ve Güloğlu, B. (2012). Metafor: Danışan ve psikolojik danışman arasındaki köprü, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (37), 122-135.
- Karakuş, M. ve Yasan, T. (2013). Denetmen ve öğretmen algılarına göre il eğitim denetmenlerinin yeterlikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 1-19.

- Kocabaş, İ. ve Özdemir, T. Y. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin teftişe ilişkin metaforik algıları, 2. *Uluslararası Katılımlı Eğitim Denetimi Kongresi*, Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Tamsen, 23-25 Haziran. Kütahya.
- Köklü, N. Büyükoztürk, Ş. ve Çokluk, Ö. (1999). İlköğretim müfettişlerinin araştırma yeterlikleri ve araştırma eğitimine ilişkin görüşler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19, 325-339.
- Koroğlu, H. ve Oğuz, E. (2011). Eğitim müfettişlerinin rehberlik rollerine yönelik öğretmen, yönetici ve eğitim müfettişi görüşleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 9-25.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Nalçacı, A. ve Bektaş, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 239-258.
- Oğuz, E., Yılmaz, K. ve Taşdan, M. (2007). İlköğretim Denetmenlerinin ve İlköğretim Okul Yöneticilerinin Denetim İnançları, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 40-51.
- Boydak-Ozan, M. ve Özdemir, T. Y. (2010). Denetimin öğretmen üzerinde oluşturduğu psikolojik baskı, 2. *Uluslararası Katılımlı Eğitim Denetimi Kongresi*, Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Tamsen, 23-25 Haziran.
- Özgözü, S. (2008). İlköğretim ve ortaöğretim öğretmenlerinin, denetmenlerin sözlü iletişim becerilerine ilişkin algı ve beklentileri. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 6 (23), 70-93.
- Özmen, F. ve Yasan, T. (2007). Türk eğitim sisteminde denetim ve avrupa birliği ülkeleri ile karşılaştırılması, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 6 (1), 204-210.
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal bilgiler, sınıf ve fen bilgisi öğretmen adaylarının “coğrafya” kavramına yönelik metafor durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 55-69.
- Pilav, S. ve Elkatmış, M. (2013). Öğretmen adaylarının Türkçe kavramına ilişkin metaforları. *Turkish Studies*, 8 (4), 1207-1220.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *İlköğretim Online*, 7 (2), 421-455.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip olduğu metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 281-326.
- Saban, A., Koçbekir, B. N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6 (2) 461-522.
- Sabancı, A. ve Şahin, A. (2007). Denetmenlerin, öğretmenlik yeterlik alanları açısından devlet ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerine rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeyleri. *Eğitim ve Bilim*, 32 (145), 85-95.
- Semerci, Ç. (2007). Program geliştirme kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31 (2), 125-140.

- Şahin, Ş. ve Baturay, M. H. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin internet kavramına ilişkin algılarının değerlendirilmesi: bir metafor analizi çalışması, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1, 177-192
- Tatar, N. ve Murat, S. (2011). Öğretmen adaylarının değerlendirmeye yönelik algıları, *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (4), 70-88.
- Taymaz, H. (2011). *Eğitim sisteminde teftiş, kavramlar, ilkeler, yöntemler*. Ankara: Pegem.
- TDK (2005). *Türk dil kurumu sözlüğü*. Ankara.
- Tekin, A. ve Yılmaz, S. (2012). İlk ve ortaöğretim kurumu öğretmenlerinin teftişe ilişkin metaforik algıları. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 1 (4), 36-44.
- Tortop, H. S. (2013). Öğretmen adaylarının üniversite hocası hakkındaki metaforları ve bir değerlendirme aracı olarak metafor. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3 (2), 153-160.
- Töremen, F. ve Döş, İ. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin müfettişlik kavramına ilişkin metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9 (4), 1973-2012.
- Ünal, A., Yıldırım, A. ve Çelik, M. (2010). İlköğretim okulu müdür ve öğretmenlerinin velilere ilişkin algılarının analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 260-272.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, Ç. (2007). *Derrida'nın metafor kullanımı* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

İletişim:

Gökhan Kahveci

E-posta: gokhankahveci@gmail.com